

Sensorveiledning

01.06.11

SFS1015

Samisk førstespråk, sørsamisk

Elever og privatister

Oppgavekommentarer (sensorveiledning) til sørsamisk som førstespråk, samisk 1 Våren 2011

Sensorveiledningen utfyller *Læreplanen* og *Vurderingsveiledningen 2011* og er ment som en hjelp i sensors vurderingsarbeid.

- Sensor skal ha en positiv vurdererholdning og se hva kandidaten faktisk mestrer. Kjennetegn på måloppnåelse reflekterer dette ved å legge vekt på hva eleven *kan*. Dersom oppgaven ber om en bestemt sjanger, venter vi å finne typiske sjangertrekk i kandidatteksten. Samtidig er det verdt å minne om at sjangrer er i stadig endring. Elementer av sjangerblanding i en tekst kan være et akseptert virkemiddel.
- Det er viktig at kandidatene viser at de har oppfattet rammene for oppgaven de har valgt, men sensorene må være åpne for overraskende løsninger som kan skille seg fra det sensor venter seg både når det gjelder oppbygging og innhold.
- Kandidaten skal ha en hel karakter.
- Kandidatene skal vurderes så rettferdig som overhodet mulig.
- I skriftlig eksamen skal det også vurderes hvordan kandidaten behersker rettskrivingsprinsippene, slik som morfologi og syntaks, og også tegnsetting. Når rettskriving vurderes skal sensor vektlegge systemfeil mer en enklefeil.
- I læreplanverkets grunnleggende ferdigheter å *kunne bruke digitale verktøy* vektlegges kildebruk. Etter 10.årstrinn skal elevene kunne bruke utgitte tekster kritisk, drøfte tekster og vise til kilder som blir brukt.
- I vurderingsskjemaet, som er vedlagt kommer det frem grundigere om hva en skal se etter når en vurderer. Vurderingsskjemaet er ment som hjelp i vurderingen.
- Kandidatene kan prøves i hovedområdene *skriftlig kommunikasjon, tradisjonell kunnskap og språket i bruk*. Eksamensoppgavene prøver deler av kompetansemålene. En konkret besvarelse kan likevel vise bred kompetanse i faget.

Eksamensheftet består av to deler, A- og B-delene. A-delen har en oppgave som alle skal besvare. Kandidaten skal i A-delen oversette en tekst fra norsk til samisk. B-delen har 5 oppgaver med vedlegg til samtlige oppgaver. Kandidaten skal velge én av disse oppgavene og skrive en lengre sammenhengende tekst. Det er viktig at man under vurderingen ser på hvordan teksten fungerer som en helhet, og hvordan teksten fungerer som en tekst og at teksten kommuniserer.

I de fleste oppgavene er det også mulig å vise kreativitet.

Kandidaten skal lage en passende overskrift, noe som er en del av oppgaven. Kandidaten skal også skrive nummeret på oppgaven som hun/ han velger å skrive.

A-boelhke

Oppgave 1

Alle skal besvare denne oppgaven. I denne oppgaven skal kandidaten oversette den norske teksten til samisk. Det er viktig at kandidaten ikke oversetter fra ord til ord og at det er god flyt i oversettelsen.

B-boelhke

Oppgave 1

Kandidaten skal lese teksten: *Biejjen baernie* (lissie 1).

Kandidaten skal forklare hva en myte er og tolke myten *Biejjen baernie*. Oppgaven forventer tolking av myten, men hvis kandidaten har valgt å analysere skal ikke dette trekke ned.

Kandidaten lager overskrift og merker oppgaven som nr. 1.

Oppgave 2

Kandidaten skal lese teksten av Hadija Tajik *Ohtesedamme: noerh*. Gjøre rede for i artikkelform hvorfor ungdom skal eller ikke skal bry seg om politikk. Kandidaten skal skrive sitt syn på temaet. Vedlegget og påstanden er viktige i forhold til temaet. Kandidaten lager overskrift til teksten og merker oppgaven som nr. 2

Oppgave 3

Kandidaten skal skrive et essay om tradisjoner med utgangspunkt i teksten *Laadth-möörjeme*. Kandidaten lager en passende overskrift og merker oppgaven som nr. 3

Oppgave 4

I denne oppgaven skal kandidaten drøfte hvordan det er i dagens samiske samfunn på grunnlag av teksten *Can't live with it, can't live without it*.

Kandidaten lager overskrift og merker oppgaven som nr. 4

Oppgave 5

Kandidaten skal analysere en novelle *Mov aahkan gåetie jijnjh tjehtjelh*.

Besvarelsen skal inneholde både form og innhold, men kandidaten kan legge ulik vekt på elementene.

Kandidaten lager overskrift og merker oppgaven som nr.5.

Kjennetegn på måloppnåelse til skriftlig eksamen
Vg3 studieforbereende og påbygging til generell studiekompetanse

	Karakter 2 Svaret viser at eleven kan	Karakter 3–4 Svaret viser at eleven kan	Karakter 5–6 Svaret viser at eleven kan
Helhet	skrive en tekst som kommuniserer og til en viss grad fungerer som en helhet svare delvis relevant på oppgaven	skrive en tekst som fungerer godt som en helhet svare stort sett relevant på oppgaven	skrive en tekst som fungerer svært godt som en helhet svare utfyllende og relevant på oppgaven
Skrivekompetanse:	skrive tekster med en viss tematisk sammenheng	skrive tekster med tematisk sammenheng	skrive tekster med klar tematisk sammenheng
Tekststruktur (fra hovedområdet <i>skriftlige tekster</i>)	skrive tekster med synlig struktur i den valgte sjangeren bruke enkelte språklige virkemidler i den valgte sjangeren	skrive tekster med en stort sett hensiktsmessig struktur i den valgte sjangeren bruke noen språklige virkemidler i den valgte sjangeren	skrive tekster med klar og hensiktsmessig struktur i den valgte sjangeren bruke et bredt register av språklige virkemidler i den valgte sjangeren
Skrivekompetanse:	til en viss grad mestre rettskriving, ortografi, morfologi, syntaks, skrive sammenhengende og tegnsetting	stort sett mestre rettskriving, ortografi, morfologi, syntaks, bruke et variert ordforråd, skrive sammenhengende og tegnsetting	mestre rettskriving, ortografi, morfologi, syntaks og tegnsetting godt, skrive flytende, bruke et variert ordforråd.
Språk, formelle ferdigheter (fra hovedområdet <i>skriftlige tekster</i>)	til en viss grad oversette tekster fra norsk til samisk markere sitat og til en viss grad vise til kilder	stort sett oversette tekster fra norsk til samisk markere sitat og vise til kilder	oversette tekster fra norsk til samisk på en formålstjenlig måte markere sitat på en ryddig måte og vise til kilder på en nøyaktig måte
Tekstforståelse og analyse (fra hovedområdet <i>skriftlig kommunikasjon</i>)	gjøre rede for noen språklige virkemidler og særpreg i tekster peke på noen sider ved tekstdelene som er relevant i forhold til innhold og form	gjøre rede for språklige virkemidler og karakterisere tekster analysere, vurdere eller sammenligne tekster på en stort sett relevant måte	gjøre rede for språklige virkemidler på en presis måte og karakterisere tekster analysere/vurdere eller sammenligne tekster på en nyansert måte

	<p>referere hovedsyn og finne argumentasjon i tekster</p> <p>i noen grad grunngi egne meninger om tekstene</p>	<p>til en viss grad bruke fagspråk ved analysering av tekster</p> <p>analysere tekster i forskjellige sjangrer og mene noe om spørsmål som kommer til uttrykk i tekster og verdier som de representerer</p> <p>grunngi egne vurderinger i tekstene</p>	<p>analysere tekster ved hjelp av fagspråk</p> <p>analysere tekster i forskjellige sjangrer presentere og grunngi egne meninger til spørsmål som kommer til uttrykk i tekster og verdier som de representerer</p> <p>grunngi egne vurderinger i tekstene</p>
<p>Innhold (fra hovedområdene <i>Tradisjonell kunnskap og språket i bruk</i>)</p>	<p>til en viss grad forklare, vurdere eller drøfte</p> <p>til en viss grad gjøre rede for historiske utviklingstrekk og andre faglige emner</p> <p>markere og vise til kilder</p>	<p>forklare, vurdere eller drøfte på en god måte</p> <p>gjøre rede for historiske utviklingstrekk og andre faglige emner på en nøyaktig måte</p> <p>bruke kilder på en hensiktsmessig måte</p>	<p>forklare, vurdere eller drøfte på en reflektert måte</p> <p>gjøre rede for historiske utviklingstrekk og andre faglige emner på en nøyaktig og relevant måte</p> <p>bruke kilder på en relevant og kritisk måte</p>

For karakternivå 1: Karakteren 1 uttrykker at eleven har svært lav kompetanse i faget.

Vurderingsskjema til eksamen, samisk som førstespråk VG 3 (Kort svar og lang svar)

Skole	Gruppe			Eksaminandnr.	Fagkode	1.spr.	Oppgnr.
HELHET	1	2	3-4	5-6	Kommentarer		
Elevsvaret som helhet Kommunikasjon Svar på oppgaven							
Språk, formelle ferdigheter Tekstforståelse Morfologi Ordforråd Ortografi, syntaks Sitat og kildemarkering							
KORT TEKST	1	2	3-4	5-6	Kommentarer		
Gjøre rede for faglig tema							
Virkemidler Analyse, fagspråk Egne vurderinger							
LANG TEKST	1	2	3-4	5-6	Kommentarer		
Tekststruktur Refleksjon og selvstendighet Sjangerkunnskap Bruk av virkemidler Disposisjon, fokus Saklig argumentasjon							
Tekstforståelse Virkemidler Analyse Fagspråk Egne vurderinger							
Tradisjonell kunnskap og språket i bruk Gjøre rede for, vurdere, sammenligne, drøfte språklige og kulturelle forhold Gjøre rede for faglige temaer Eventuelt: bruk av kilder							

Karakterforslag: